

Porezni sustav Republike Hrvatske

Denić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:604411>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Menadžment

Lucija Denić

POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Završni rad

Završni

Diplomski rad iz predmeta	<i>javne financije</i>
ocijenjen ocjenom	<i>uvrštenost</i>
Osijek, <i>9</i> 18 - 7. 20 <i>19.</i>	Potpis nastavnika: <i>B. Horvatić</i>

I RAZINA OBRAZOVANJA

Osijek, 2019.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Menadžment

Lucija Denić

POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Završni rad

Kolegij: Javne financije

JMBAG: 0165062418

e-mail: ldenic@efos.hr

Mentor: Prof.dr.sc. Branimir Marković

Osijek, 2019.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate Study Management

Lucija Denić

THE CROATIAN TAX SYSTEM

A final paper

Osijek, 2019.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštovanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska* .
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Lucija Denić

JMBAG: 0165062418

OIB: 62458437994

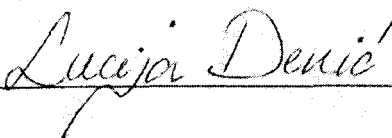
e-mail za kontakt: lucija.denic11@gmail.com

Naziv studija: Menadžment

Naslov rada: Porezni sustav Republike Hrvatske

Mentor/mentorica diplomskog rada: prof.dr.sc. Branimir Marković

U Osijeku, 12.07.2019. godine

Potpis

POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

SAŽETAK

Porezni sustav predstavlja sveukupnost poreza koji funkcioniraju u određenoj državi, pri čemu svaka država ima različite porezne sustave. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan što znači da je sastavljen od više poreznih oblika te je usklađen po smjericama Europske Unije i sličan poreznim sustavima država članica. Porezni sustav Republike Hrvatske sastoji se od državnih poreza, županijskih poreza, gradskih ili općinskih poreza, zajedničkih poreza, te poreza na dobitke od igara na sreću i naknada za priređivanje igara na sreću. Rad se bavi istraživanjem svakog poreznog oblika, njegovoj strukturi i izračunu, te unutarnjim i vanjskim faktorima kojima na njega utječu. Osim teorijskog pojašnjenja kroz rad su dani primjeri koji doprinose boljem razumijevanju dane teorijske podloge. Također obrađuje se i usporedba Hrvatskog poreznog sustava sa zemljama članicama Europske Unije, te potrebe i mogućnosti Republike Hrvatske da se prilagodi njihovim načelima i pravilima.

Ključne riječi: porez, porezni sustav, hrvatski porezni sustav

THE CROATIAN TAX SYSTEM

ABSTRACT

The tax system represents the total taxes that function in a particular country, where each country has different tax systems. The Croatian tax system is plural, which means that it is made up of several forms of taxation and is harmonized according to the European Union's directives and similar to the tax system of the Member States. The Croatian tax system consists of state taxes, county taxes, city or municipal taxes, joint taxes and profit tax on games of chance, and compensation for games of chance. The paper deals with research of every tax form, his structure and calculation, and the internal and external factors affecting it. Apart from theoretical clarification through paper, there are examples given that contribute to a better understanding of the given theoretical background. It also compares Croatian tax system with the European Union and its members, as well as the needs and possibilities of the Republic of Croatia to adapt to their principles and rules.

Keywords: taxes, tax system, tax sharing, the croatian tax system

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA RADA	2
3. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE	3
3.1. Nastanak poreznih sustava	3
3.2. Karakteristike poreznog sustava Republike Hrvatske	4
4. POJAM I VRSTE POREZA U POREZONOM SUSTAVU	5
4.1. DRŽAVNI POREZI	5
4.1.1. Porez na dodanu vrijednost	5
4.1.2. Porez na dobit	10
4.1.3. Posebni porezi i trošarine	12
4.2. ŽUPANIJSKI POREZI	13
4.2.1. Porez na nasljedstva i darove	13
4.2.2. Porez na cestovna motorna vozila	14
4.2.3. Porez na plovila	14
4.2.4. Porez na automate za zabavne igre	15
4.3. OPĆINSKI ILI GRADSKI POREZI	16
4.3.1. Prirez porezu na dohodak	16
4.3.2. Porez na potrošnju	16
4.3.3. Porez na kuće za odmor	17
4.3.4. Porez na korištenje javnih površina	17
4.3.5. Porez na promet nekretnina	17
4.4. ZAJEDNIČKI POREZI	19
4.4.1. Porez na dohodak	19
4.5. POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU	23
4.5.1. Lutrijske igre	23
4.5.2. Igre u casinima	24
4.5.3. Igre klađenja	25
4.5.4. Igre na sreću na automatima	26
4.5.5. Naknada za priređivanja prigodnih jednokratnih igara na sreću	26
4.6. NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE NAGRADNIH IGARA	27
4.6.1. Propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist hrvatskog crvenog križa	27

5. USPOREDBA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE SA ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE.....	28
6. ZAKLJUČAK	33
LITERATURA.....	35
POPIS TABLICA	37

1. UVOD

U ovome radu predstavlja se i analizira porezni sustav u Republici Hrvatskoj, te raščlanjuju i objašnjavaju njegove ključne komponente i utjecaj na cjelokupni sustav. Fokus ovog rada je na podjeli poreznog sustava na njegove vrste i podvrste te njihovo temeljito objašnjenje.

Svi porezi zajedno, kao i svaki porez pojedinačno, mogu se ocjenjivati sa čisto teorijskog, kabinetskog stajališta, no razlozi za njihovo uvođenje ili ukidanje, za svrhovito angažiranje radi postizanja točno utvrđenog cilja, ocjenu pojedinog ili nekolicine poreza u gospodarstvu neke države, nužne su da bi se neka porezna politika ocijenila pozitivnom. Nalaze se u realnom životu koji odražava socio-ekonomske i političke okolnosti, koje su pretpostavka za implementiranje tom životu i njegovoj projekciji u budućnosti prilagođene porezne politike.

Porezi su svakako najvažniji i najizdašniji javni prihod već jako dugo. Međutim, mjesto i način ponašanja poreza u poreznim sustavima zemalja koje imaju različite sustave bili su drugačiji i s vremena na vrijeme morali su se mijenjati. Oni prikazuju određeni prostor i vrijeme u kojem su se koristili i u kojem su djelovali kako bi na određeni način predstavili određenu politiku ili djelovali na određene odnose u određenim uvjetima. Stoga se navodi kako i zašto su se mijenjali tijekom godina od nastanka Republike Hrvatske i na koji način je to imalo utjecaja na čitav porezni sustav.

2. METODOLOGIJA RADA

Predmet istraživanja završnog rada je porezni sustav u Republici Hrvatskoj, odnosno njegova podjela na sve vrste poreza koji postoje i koji ga sačinjavaju. U teorijskom dijelu prikazane su pojam i vrste poreza i poreznog sustava, njihove stope obračuna i načini oporezivanja, te zašto, kada, kome, za koje svrhe, tko, koliko kako dugo, od čega treba plaćati poreze.

Za potrebe istraživanja koristile su se znanstveno-istraživačke metode prikladne za obradu raspoložive literature o zadanoj temi. Podaci koji su se koristili u radu prikupljeni su iz knjiga dostupnih u knjižnici Ekonomskog fakulteta u Osijeku, gradskoj knjižnici u Đakovu te putem web izvora i njihovih službenih dokumenata.

U ovom radu postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Porezni sustav Republike Hrvatske iznimno je kompliciran i opširan

H2: Jasno je opravdano ubiranje poreza

H3: Republika Hrvatska se ulaskom u Europsku Uniju u potpunosti prilagođava poreznim sustavima zemalja članica

3. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Porezni sustav koji djeluje u nekoj zemlji skup je svih poreznih oblika koji se primjenjuju u toj zemlji koji su usmjereni na postizanje različitih ciljeva kako bi se izvršilo oporezivanje., gdje svaki porezni sustav nastaje kao rezultat brojnih kompromisa, utjecaja i značajnih suprotnosti. Kada se porezni sustav sastoji od većeg broja poreznih oblika riječ je o poreznom pluralizmu što je slučaj kod poreznog sustava Republike Hrvatske.

Porezni sustav dio je financijskog i socio-ekonomskog sustava neke zemlje, te s više ili manje uspjeha odražava njezino političko i socio-ekonomsko uređenje. Na njegov karakter i strukturu kao i na mjere porezne politike utječe čitav niz čimbenika od vlasničkih odnosa nad sredstvima za proizvodnju , gospodarski razvoj zemlje, struktura gospodarstva, visina dohotka per capita, broj zaposlenih, sudjelovanje vanjskotrgovinske razmjene do sudjelovanja radne snage u primarnoj, sekundarnoj i terciarnoj djelatnosti. Navedene i druge promjene, razumljivo, odražavaju se i na promjene u poreznom sustavu.

Na porezni sustav, na način kako će on biti izrađen, utjecaja imaju neki čimbenici o kojima pri izgradnji poreznog sustava svakako treba voditi računa. To su: ustavno uređenje, centralizacija ili decentralizacija, veličina teritorija i geografske specifičnosti, broj stanovnika i gustoća naseljenosti, demografska struktura te veličina javnog sektora. (Barbara Jelčić)

Jedan od temeljnih poreznih načela koji se stavlja pred svaki porezni sustav je pravednost što znači da svaki porez mora biti pravedno raspoređen na svakog poreznog obveznika, a kao najpravednije danas se smatra progresivno oporezivanje. No, porezne mjere i porezna načela koja će se primjenjivati ovisiti će o nizu čimbenika vezanih uz, između ostalog, nacionalne specifičnosti.

3.1. Nastanak poreznih sustava

Pojam poreza pojavljuje se vrlo rano još u Egiptu, gdje je postojalo vlasništvo vladara nad cjelokupnom imovinom, Rimu gdje su svi građani plaćali poreze u obliku glavarine i staroj Grčkoj gdje su poreze plaćali samo robovi i stranci. Kasnije su uvedeni porezi na zemlju i nasljedstvo te drugi oblici poreza koji su se npr. u Europi plaćali kraljevima i Crkvi. Krajem

19. i početkom 20. stoljeća sve veća pozornost se poklanja pravednosti u oporezivanju i izdašnosti poreznog sustava te se pojavljuju porezi na dohodak, a ubrzo uvodi i progresivno oporezivanje dohotka.

Historijat poreza mogao bi se opisati ovako: iz prvotno i materijalni i formalno dobrovoljnih davanja, preko davanja i nadalje dobrovoljnih, ali sa sve dominantnijom prisutnosti elemenata obvezatnosti razvili su se porezi kao pravi prinudni prihod. (Neumark)

Porezni sustavi današnjice zasnovani su na pluralizmu – u suvremenim se državama oporezivanje provodi primjenom više poreznih oblika (čiji broj u svim zemljama nije jednak) međutim, svi porezi uključeni u porezni sustav neke države nemaju ni s fiskalnog, ni s ekonomskog, ni s socijalnog stajališta, jednako značenje.

3.2. Karakteristike poreznog sustava Republike Hrvatske

Poželjne karakteristike dobrog poreznog sustava su izdašnost, pravednost, neutralnost, stabilizacijsko i razvojno djelovanje, jednostavnost te niski troškovi koje nisu nužno u skladu jedan s drugim. Na temelju navedenog i iskustava razvijenih zemalja zaključeno je da hrvatski porezni sustav treba:

- a) usmjeravati na oporezivanje građana
- b) pravedno i ravnomjerno rasporediti porezne terete
- c) biti jeftin, pregledan i jasan
- d) osigurati dovoljno sredstava za financiranje javnih potreba
- e) voditi računa o integracijskim zahtjevima
- f) reagirati na promjene u fiskalnom okruženju sa što je manje moguće izmjena
- g) poticati ulaganje stranaca

4. POJAM I VRSTE POREZA U POREZONOM SUSTAVU

Porezi su davanje realnih dobara (novca i rjeđe roba) državi i drugim javnopravnim tijelima radi zadovoljavanja javnih potreba od strane javne vlasti koji se ubiru na temelju jednostranog utvrđenog načina i u jednostrano utvrđenim iznosima prema nekom općem zakonu. (Ehenberg)

Porezi su planirani, za društvo u cjelini utvrđeni prinudni transferi vrijednosti iz privatnog u javni sektor a bez (specijalne ili opće) protuusluge. (G. Hedtkamp)

Porez je obvezano davanje koje pojedinci daju državi radi podmirenja izdataka nastalih u javnom interesu, neovisno o posebnim pogodnostima koje bi iz toga proizašle (Seligman)

S obzirom na opširnost, njihovo mjesto i ulogu, porezi nisu niti igdje niti uvijek bili jednaki, uvijek su s prilagođavali razvoju države u kojoj djeluju i funkcijama koje je obavljala, tako da je jasno da ne postoji opće prihvatljiva definicija poreza

Porezni sustav Republike Hrvatske sastavljen je od sljedećih poreza: (www.porezna-uprava.hr)

1. Državni porezi
2. Županijski porezi
3. Gradski ili općinski porezi
4. Zajednički porezi
5. Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću

4.1. DRŽAVNI POREZI

4.1.1. Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost (PDV) oblik je oporezivanja potrošnje, primjenjuje se u više od 60 zemalja svijeta, a u Hrvatsku se uvodi od 1.1.1998. godine radi ponovne uspostave cjelokupnog hrvatskog poreznog sustava u novim okolnostima, te fiskalnih zahtjeva koji se stavljaju pred suvremeni porezni sustav.

Porez na dodanu vrijednost svefazni je porez na promet koji se obračuna u svakoj fazi proizvodno-prodajnog ciklusa, ali samo na iznos dodane vrijednosti koja se oblikovala u toj fazi, a ne na cjelokupnu vrijednost proizvodnje.

Prije nego što proizvođač proda inpute kao nove proizvode ili usluge dodjeljuje im vrijednost koje se zove dodana vrijednost, a konačna cijena svakog proizvoda zapravo je zbroj svih dodanih vrijednosti pojedinih faza ciklusa. Njezino oporezivanje provodi se tako da se porezna osnovica obračuna na vrijednost koja je dodana u oporezivanoj fazi. Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina ili razdoblje poslovanja ako je porezni obveznik poslovao samo tijekom dijela godine.

Svaki građanin koji kupi neko dobro ili plati neku uslugu snosi PDV koji je uračunan u cijenu, no on nije automatski obveznik PDV-a. Obveznici PDV-a su samo osobe registrirane za obavljanje poduzetničke djelatnosti a to su: (Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18)

1. Svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti
2. Svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstava
3. Porezni obveznik koji na području Republike Hrvatske nema sjedište, prebivalište, boravište ili poslovnu jedinicu, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara i usluga čije je mjesto oporezivanja u Republici Hrvatskoj
4. Tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima ako obavljaju gospodarsku ili drugu djelatnost.

Predmet su oporezivanja PDV-om isporuke svih vrsta dobara i svih obavljenih usluga u tuzemstvu uz određenu naknadu. Kako bi se ostvarilo načelo zemlje odredišta, u predmet oporezivanja PDV-om spada i uvoz dobara u Hrvatsku, a pod određenim se uvjetima PDV-om oporezuje i stjecanje dobara unutar Europske Unije.

Poreznu osnovicu kod PDV-a kod isporuke dobara i usluga čini naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge, odnosno tržišna vrijednost ako se radi o korištenju dobara u ne poduzetničke svrhe, otuđenju imovine ili obavljanju usluga bez naknade. Prema carinskim

propisima utvrđuje carinska vrijednost kao porezna osnovica pri uvozu. Iznosi kao što su porezi, carine, pristojbe i sličnih davanja, osim PDV-a, te sporedni troškovi koji mogu biti provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja koje isporučitelj dobara i usluga zaračunava kupcu ili primatelju čine poreznu osnovicu. Ovisno o predmetu oporezivanja, porezna osnovica se utvrđuje na drugačiji način.

Predmet oporezivanja i njihovu osnovicu čine: (Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18)

- Isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav a osnovica je naknada za isporučena dobra
- Stjecanje dobara unutar Europske Unije u tuzemstvu uz naknade a porezna osnovica uključuje sve ono što je stjecatelj dao ili trebao dati isporučitelju (na temelju istih elemenata kao i osnovica za isporuku dobara)
- Isporuka novih prijevoznih sredstava čija je osnovica naknada za isporuku novog prijevoznog sredstva
- Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav čija porezna osnovica naknada za obavljanje usluge
- Korištenje dobara što čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili potrebe njegovih zaposlenika, ako raspolažu njima bez naknade ili ih općenito koriste u druge svrhe osim za potrebe obavljanja djelatnosti poreznog obveznika, a za ta je dobra ili njihove dijelove u cijelosti ili djelomično odbijen pretporez. Poreznu osnovicu činiti će nabavna cijena tih ili sličnih dobara, ako je ta cijena nepoznata, onda se u obzir uzima visina troškova utvrđeni u trenutku isporuke
- Korištenje dobara koja čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili potrebe njegovih zaposlenika ili općenito u druge svrhe osim za potrebe obavljanja njegove djelatnosti, za koje je u cijelosti ili djelomično odbijen pretporez. Poreznu osnovicu čine ukupni troškovi za obavljanje usluga
- Obavljanje usluga bez naknade od strane poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili privatne potrebe njegovih zaposlenika ili općenito u druge svrhe osim za potrebe obavljanja njegove djelatnosti. Porezna osnovica su ukupni troškovi za obavljanje usluga

- Uvoz dobara čija je porezna obveznica carinska vrijednost utvrđena prema carinskim propisima

Od 2009. godine porezna stopa poreza na dodanu vrijednost promijenjena je sa 22% na 23%, dok je 2012. godine povećana sa 23% na 25%.

Danas se PDV u Republici Hrvatskoj plaća primjenom tri stope: standardna stopa od 25%, te snižene stope od 13% i 5%

Standardna (opća) stopa od 25% primjenjuje se na sav promet dobara i usluga, osim onih na koje se primjenjuju snižene stope i porezna oslobođenja.

Snižena stopa od 13% primjenjuje se na isporuku sljedećih dobara i usluga: (Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18)

1. usluge namještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona, u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma.
2. usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima
3. novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza statuta medija, otisnute na papiru koji izlaze periodično te osim onih koji u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju
4. jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog porijekla
5. dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu
6. isporuke vode, osim vode, koja se stavlja na tržištu u bocama ili u drugoj drugoj ambalaži
7. bijeli šećer od trske i šećerne repe koji se na tržište stavlja u kristalnom obliku
8. ulaznice za koncerte

Snižena stopa PDV-a od 5% primjenjuje se na sljedeća dobra i usluge: (Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18)

1. sve vrste kruha
2. sve vrste mlijeka (kravlje, ovčje, kozje) koje se stavlja u promet pod istim nazivom u tekućem stanju, svježe, pasterizirano, homogenizirano, kondenzirano (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefira, čokoladnog mlijeka i drugih mliječnih proizvoda), nadomjeske za majčino mlijeko
3. knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, u svim fizičkim oblicima
4. lijekove određene u skladu s Odlukom o utvrđivanju Liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
5. medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
6. kino ulaznice
7. novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju
8. znanstvene časopise

Zahvaljujući svojim obilježjima, PDV ima određene prednosti u odnosu na ostale oblike općeg poreza na promet. Zbog svojeg načina obračuna, upravo PDV se smatra najznačajnijim preventivnim instrumentom kada je riječ o sivoj ekonomiji. Nadalje, obilježava neutralnost u poduzetničkom području, što znači da kao porezni oblik neće dovesti u prednost nijedan rad u odnosu na drugi, odnosno ne iskrivljuje domaću proizvodnju i potrošnju.

Neki od razlog zbog kojih se on proširio na veliki broj zemalja su što omogućava veoma točno poistovjećivanje poreza dobara koja se izvoze, tako da on napušta zemlju oslobođena svakog poreza na potrošnju. Isto tako kod oporezivanja uvoza na domaćem tržištu moguće je to obaviti istom stopom kao i kod domaćih proizvoda, što znači da su oni međusobno ravnopravni. PDV je porez koji ne izobličava cijene, a osigurati će optimalnu raspodjelu resursa na tržištu. Kao izdašan prihod državnog proračuna, ima već ugrađen samokontrolni sustav kojim se umanjuje utaja poreza.

4.1.2. Porez na dobit

Porez na dobit nameće se kao jedan od temeljnih poreza kojim se direktno utječe na poslovne poteze i odluke svakog subjekta. Drugim riječima smatra se porezom koju će trgovačka društva platiti na dobit koju ostvare. U Republiku Hrvatsku je uveden početkom 1994. godine. Tadašnji Zakon temeljio se na potrošnom načelu te je svakako osnovno obilježje tog poreza bila mogućnost odbitaka zaštitne kamate.

O porezu na dobit govori se, kada je objekt oporezivanja rezultat gospodarske djelatnosti određene organizacije uređene kao društvo. Iz toga kao bitne karakteristike poreza na dobit proizlazi sljedeće:

1. subjekti oporezivanja su specifične organizacije, ujedinjene radi ostvarivanja određenih ciljeva
2. porez na dobit utvrđuje se na osnovi rezultata gospodarske djelatnosti društva što znači da u obzir uzima različite oblike novog poreza, oblici u kojima se pojavljivao i u kojima se javlja u poreznim sustavima drugih država

Početkom 2001. godine donošenjem novog Zakona o porezu na dobit počinje posve nov način oporezivanja dobiti. Osnovna obilježja tadašnjih promjena bila su ukidanje zaštitne kamate, drugačije utvrđivanje porezne osnovice te uvođenje brojnih olakšica, oslobođenja i poticaja koji je uz nekoliko izmjena zadržan do danas. Važno je kako je od 2006. godine prihod od poreza na dobit isključivo prihod Državnog proračuna Republike Hrvatske. Dotada, porez na dobit bio je zajednički porez što znači da se prihod od poreza na dobit dijelio između različitih razina vlasti.

Obveznik poreza na dobit uglavnom je pravna osoba, odnosno trgovačko društvo. Misli se na rezidenta koji samostalno, obavlja gospodarsku djelatnost kako bi ostvario dobit i druge koristi. Također porezni obveznik može biti nerezident, tj. tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika, ali samo za dobit ostvarenu u Republici Hrvatskoj.

Prema propisima o porezu na dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i drugih obrtnih djelatnosti te je u prethodnom poreznom razdoblju ostvarila primitak veći od 3.000.000,00 kn a zadovoljava dva od ova tri uvjeta: u prethodnom poreznom razdoblju ostvaren je dohodak već od 400.000,00 kn; dugotrajna imovina je u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kn; u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

Razlika prihoda i rashoda koja se utvrđuje prije obračuna poreza na dobit, koja je uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit porezna je osnovica poreza na dobit utvrđena po računovodstvenim propisima.

Porezne stope koje se primjenjuju na prethodno utvrđenu poreznu osnovicu su 12% ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 3.000.000,00 kn ili 18% ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 3.000.000,01 kn (Zakon o porezu na dobit NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18)

Porez na dobit po odbitku jest porez kojim se oporezuje dobit (isplate) koje ostvari inozemna osoba (nerezident) u Republici Hrvatskoj. Radi se o posebnim slučajevima kada domaći posredni obveznik nerezidentu isplaćuje dohodak za određene usluge, kao što su kamate, autorska prava i druga prava intelektualnog vlasništva. Porezna osnovica poreza na dobit po odbitku je bruto iznos naknade koju tuzemni isplatitelj plaća nerezidentu-inozemnom primatelju. Plaća se po stopi od 15% osim za dividende i udjele u dobiti na koje se porez po odbitku plaća po stopi od 12% te 20% na sve usluge te na sve vrste naknada kada se plaćaju osobama koje imaju sjedište ili mjesto stvarne uprave tj nadzora poslovanja u državama koje se nalaze na EU popisu nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe, a s kojima Republika Hrvatska ne primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. (Zakon o porezu na dobit NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18)

4.1.3 Posebni porezi i trošarine

Posebnim porezima (trošarinama ili akcizama) oporezuje se promet individualnih proizvoda a obračunava u apsolutnom iznosu po jedinici mjere proizvoda (kilogram, hektolitar, komad), te nešto rjeđe u postotku vrijednosti kupljene robe ili kombinacijom ove dvije metode. Obveznici plaćanja poreza su proizvođači ili uvoznici i svi oni koji vrše nabavu i primitak proizvoda iz inozemstva, osim ako su prema carinskim propisima oslobođeni tog plaćanja. Drugi su po veličini prihod državnog proračuna nakon poreza na dodanu vrijednost.

Prednost ovih poreza je što se jednostavno ubiru, imaju mali broj poreznih obveznika i karakteristični su po svojoj izdašnosti, a najčešće se primjenjuju usporedno s PDV-om.

Prva trošarina u Hrvatskoj je uvedena na kavu 1993. godine, koju su slijedile trošarine na naftne derivate, duhan i njihove proizvode, alkohol, motorna vozila, plovila, zrakoplove, osiguranja itd.

U Republici Hrvatskoj trenutno postoji četiri vrste posebnih poreza i trošarina, a to su: (www.porezna-uprava.hr)

1. Posebni porez na motorna vozila
2. Posebni porez na kavu i bezalkoholna pića
3. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila
4. Trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanski proizvoda, energenata i električne energije

Pod pravom i dužnosti su Carinske uprave što se razlikuje od ostalih poreza u Republici Hrvatskoj koji djeluju pod Poreznom upravom.

4.2. ŽUPANIJSKI POREZI

4.2.1. Porez na nasljedstva i darove

Oporezivanje naslijeđenih ili darovanih pokretnih imovina u Republici Hrvatskoj određeno je Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave, te Zakonom o porezu na promet nekretnina ako se radi o oporezivanju naslijeđenih ili darovanih nekretnina.

Poreznim obveznikom se smatra svaka fizička i pravna osoba koja naslijedi, primi na dar ili stekne imovinu na koju se plaća porez u Republici Hrvatskoj, a odnosi se na:

- gotov novac, novčane tražbine i vrijednosne papire
- pokretnine ako im je pojedinačna tržišna vrijednost veća od 50.000,00 kn na dan utvrđivanja porezne obveze

Porez na nasljedstva i darove plaća se po stopi od 4%.

Poreza na pokretnine su oslobođene sljedeće osobe: (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

- bračni drug, krvni srodnici u ravnoj liniji, te posvojenici i posvojitelji umrle osobe ili davatelja
- braća i sestre, njihovi potomci i zetovi i snahe ostavitelja ili darovatelja, ako su živjeli u zajedničkom kućanstvu s ostaviteljem u trenutku njegove smrti ili s darovateljem u trenutku primitka dara
- fizičke i pravne osobe kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daruje, odnosno daje pokretnine bez naknade radi odštete ili iz drugih razloga u svezi s Domovinskim ratom
- Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- fizičke i pravne osobe kada primaju darove (donacije) za svrhe utvrđene posebnim propisima

4.2.2. Porez na cestovna motorna vozila

Porezni obveznik je vlasnik ili korisnik koji je upisan u prometnu dozvolu za registrirani osobni automobil, motocikl ili četverocikl do 10 godina starosti. Plaćaju ga jednom godišnje u trenutku njegove registracije ili ovjere produženja prometne dozvole prema snazi njegova motora koja je iskazana u kW i godinama starosti vozila.

Sve osobe koje nisu plaćale carinu i PDV pri nabavi vozila oslobođene su plaćanja ovog poreza.

Na vozila državne i lokalne samouprave, zdravstvenih ustanova, vatrogasnih jedinica, diplomatskih i konzularnih predstavništava i njihova osoblja, porez se ne plaća kao ni na vozila kojima se obavlja neka registrirana djelatnost prijevoza umrlih i taksi službi.

Stopa poreza na cestovna motorna vozila za: (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

- automobil od 200,00 kn do 1.500,00 kn
- motocikl od 50,00 kn do 1.200,00 kn
- laki četverocikli i četverocikli od 30,00 kn do 140,00 kn

4.2.3. Porez na plovila

Sve fizičke osobe koja u svojem vlasništvu imaju plovilo obveznici su plaćanja poreza na plovila i to jednom godišnje prema dužini plovila iskazanoj u metrima, prema snazi motora iskazanoj u kW, te ovisno o tome ima li plovilo kabinu ili ne.

Ako se plovilom obavlja neka registrirana djelatnost, ili ako su vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za organizaciju života i održavanje posjeda tada se porez ne plaća.

Stopa poreza na plovila za: (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

- plovila s kabinom bez kabine od 100,00 kn do 600,00 kn
- plovila s kabinom na motorni pogon od 200,00 kn do 5.000,00 kn
- plovila s kabinom i pogonom na jedra od 200,00 kn do 4.000,00 kn

4.2.4. Porez na automate za zabavne igre

Svaka fizička ili pravna osoba koja automate za zabavne igre stavi u uporabu u zabavnim klubovima, javnim objektima i drugim javnim prostorima po zakonu je obveznik plaćanja poreza na automate za zabavne igre.

Pod automatima se smatraju svi automati koji služe za priređivanje zabavnih igara na računalima, simulatorima, video automatima, fliperima, pikadima, biljarima (osim onih koji imaju istaknutu markicu Hrvatskog biljarskog saveza), stolnim nogometom i drugim sličnim automatima koji se stavljaju u pogon pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu pri čemu igrač ne ostvaruje dobitak u novcu, stvarima ili pravima. (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

Porezna stopa iznosi 100,00 kn mjesečno po automatu.

4.3. OPĆINSKI ILI GRADSKI POREZI

4.3.1. Prirez porezu na dohodak

Porezni obveznik prireza porezu na dohodak je fizička osoba kojoj je prebivalište ili uobičajeno boravište na području općine ili grada koji su svojom odlukom propisali prirez porezu na dohodak.

Da bi se prirez izračunao potrebno je utvrđenu stopu oreza na dohodak pomnožiti s propisanom stopom prireza.

Porezna osnovica je svota poreza na dohodak.

Stope prireza u Republici Hrvatskoj su: (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

- Općina do 10%
- Grad ispod 30.000 stanovnika do 12%
- Grad iznad 30.000 stanovnika do 15%
- Grad Zagreb do 18%

4.3.2. Porez na potrošnju

Potrošnja alkoholnih pića (žestokih pića, vinjak, rakiju, prirodnih vina, specijalnih vina i piva) i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima, stavke su na koje se plaća porez na potrošnju, a u koje nije uključen porez na dodanu vrijednost.

Plaćaju ga sve pravne i fizičke osobe koje omogućuju ugostiteljske usluge.

Stopu poreza propisuje grad/općina, a može biti do 3%.

4.3.3. Porez na kuće za odmor

Porezni obveznik plaćanja poreza na kuće za odmor je pravna i fizička osoba koja posjeduje kuću za odmor (zgradu, dio zgrade ili stana koji se koristi povremeno ili sezonski).

Ovisno o općini ili gradu u kojem se kuća nalazi, starosti građevine, stanju infrastrukture te drugim okolnostima, porez će iznositi od 5 do 15 kn po četvornome metru korištene površine.

Porez na kuće za odmor ne plaća se na: (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

- kuće za odmor koje se ne mogu koristiti zbog ratnih razaranja i prirodnih nepogoda (poplava, požar, potres) te starosti i trošnosti
- kuće za odmor za vrijeme dok su u njima smješteni prognanici i izbjeglice
- odmarališta u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja služe za smještaj djece u dobi od 15 godina

4.3.4. Porez na korištenje javnih površina

Porezni obveznici su pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine čiji način plaćanja, visinu poreza i uvijete pod kojima se isti plaća propisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave svojom odlukom. Istom odlukom se propisuju oslobođenja i olakšice od plaćanja poreza, kao i što se smatra javnom površinom.

Najčešće se javne površine koriste u ljetnim mjesecima kod ugostiteljskih djelatnosti, te kod priređivača različitih zabavnih sadržaja u lunaparku, cirkusu itd.

4.3.5. Porez na promet nekretnina

Stjecatelj vlasništva nekretnine (građevine, zemljišta) obveznik je plaćanja poreza na promet nekretnina kada se u Republici Hrvatskoj kad se na takvo stjecanje ne plaća porez na dodanu vrijednost.

Načini stjecanja nekretnina su kupoprodajom, nasljeđivanjem, zamjenom, darovanjem, unošenjem ili izuzimanjem iz trgovačkog društva.

Osnovica poreza na promet nekretnina je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka poreze obveze. Tržišna vrijednost nekretnine je cijena koju nekretnina može postići u trenutku kada nastaje porezna obveza. Predmet oporezivanja je promet nekretnina, a njime se smatra stjecanje nekretnina na koje se plaća porez na dodanu vrijednost.

Stopa poreza na promet nekretnina iznosi 3%.

Osobe oslobođene plaćanja poreza su: (Zakon o lokalnim porezima NN 115/16, 101/17)

- osobe koje stječu nekretnine u postupku vraćanja oduzete imovine i komasacije nekretnina
- prognanici i izbjeglice koji stječu nekretnine zamjenom svojih nekretnina u inozemstvu
- zaštićeni najmoprimci koji kupuju stambenu zgradu ili stan u kojem stanuju na temelju ugovora o najmu
- građani koji kupuju stambenu zgradu ili stan (uključujući i zemljište), na kojem su imali stanarsko pravo ili uz suglasnost nositelja stanarskog prava prema propisima kojima se uređuje prodaja stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Isto vrijedi i za zaštićene najmoprimce koji kupuju stambenu zgradu ili stan u kojem stanuju na temelju ugovora o najmu
- osobe koje stječu nekretnine u skladu s propisima kojima se uređuje pretvorba društvenog vlasništva u druge oblike vlasništva
- bračni drug, izvanbračni drug, formalni i neformalni životni partneri, potomci i preci te posvojenici i posvojitelji koji su u tom odnosu s primateljem uzdržavanja te od njega stječu nekretnine na temelju ugovora o doživotnom uzdržavanju ili na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
- osobe koje razvrgnućem vlasništva ili diobom zajedničkog vlasništva stječu posebne dijelove te ili tih nekretnina, neovisno o omjerima prije i nakon razvrgnuća suvlasništva ili diobe zajedničkog vlasništva

4.4. ZAJEDNIČKI POREZI

4.4.1. Porez na dohodak

Jedan od najvažnijih i najznačajnijih poreznih oblika u sustavu svake države uz porez na promet, upravo je porez na dohodak, kojim se zahvaća dohodak fizičkih osoba. Njegov veliki utjecaj vidljiv je u njegovoj velikoj financijskoj izdašnosti i uporabi kao elastičnog i vrlo učinkovitog instrumenta ekonomske i socijalne politike. U Republici Hrvatskoj je u primjeni od 1.1.1994. godine.

Porez na dohodak smatra se jednim od najsloženijih poreza . S jedne strane kada je u pitanju država pretpostavlja postojanje dobro organizirane, sposobne, porezne uprave, a s druge strane kada se gledaju porezni obveznici predstavlja velik stupanj spremnosti na suradnju te dobro organizirani evidencijski sustav podataka koji su potrebni da bi se taj porez utvrdio.

Postoje tri osnovna oblika ovog poreza: engleski, romanski i germanski tip poreza na dohodak.

Pojam dohotka definira se kao razlika primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja. Razlikuje se nekoliko izvora dohotka: (Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, 106/18)

- dohodak od nesamostalnog rada
- dohodak od samostalne djelatnosti
- dohodak od imovine i imovinskih prava
- dohodak od kapitala
- dohodak od osiguranja
- drugi dohodak

U dohodak se ne ubrajaju: (Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, 106/18)

- primici od dividendi i udjela u dobiti
- mirovine rezidenata ostvarene u inozemstvu
- mirovine rezidenata koje djeca ostvare nakon smrti roditelja
- državne nagrade

- primici po posebnim propisima (potpore, naknade, nagrade, dnevnice i otpremnine do propisanih iznosa)
- nasljedstva i darovi
- odštete koje nisu u vezi s gospodarskom djelatnošću
- invalidnine koje djeca ostvaruju nakon smrti roditelja
- jednokratni novčani dodaci koji se isplaćuju uz mirovine na temelju posebnog propisa

Sve fizičke osobe koje u Republici Hrvatskoj ostvare dohodak obveznici su plaćanja poreza na dohodak, a mogu biti rezidenti i nerezidenti. Rezident je fizička osoba koja prebiva ili boravi u Republici Hrvatskoj, te je obveznik plaćanja poreza na dohodak koji ostvari u tuzemstvu i inozemstvu. Nerezident je fizička osoba koja ne prebiva niti boravi u Republici Hrvatskoj, ali ostvaruje dohodak, te je obveznik poreza samo na dohodak ostvaren u Hrvatskoj.

Predmet oporezivanja porezom na dohodak jesu ukupni prihodi tj. dohodak poreznog obveznika odnosno tzv. sintetički dohodak koje rezident/nerezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu/tuzemstvu umanjeno za osobni odbitak za rezidenta/nerezidenta.

U hrvatskom poreznom sustavu trenutno se primjenjuju stope poreza od 24% (za iznose do 360.000,00 kn godišnje ili do 30.000,00 kn mjesečno) te 36% (za iznose iznad 360.000,000 kn godišnje ili iznad 30.000,00 kn mjesečno)

Prije utvrđivanja oporezivog dohotka od nesamostalnog rada od (mjesečne) porezne osnovice oduzima se iznos osobnog odbitka. Porez na dohodak je porezni oblik koji se može bolje od ostalih poreza prilagoditi osobnim okolnostima poreznih obveznika. Osobni odbitak jedan je od instrumenata koji omogućavaju takvu prilagodbu, posebno jer uzima u obzir i uzdržavana članove obitelji.

Osobni odbitak je neoporezivi dio dohotka koji umanjuju poreznu osnovicu jer se sa stajališta pravednosti smatra da ne treba oporezivati dohodak kojim se zadovoljavaju osnovne životne potrebe. Svaki porezni obveznik ima pravo na osnovni osobni odbitak od 3.800,00 kn za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se utvrđuje dohodak. Osnovni osobni odbitak može se

povećati za uzdržavane članove obitelji kao što su bračni drug, djeca i druge uzdržavane osobe. (osnovica od 2.500,00 kn * koeficijent svakog člana)

Tablica 1. Osobni odbici u Republici Hrvatskoj

OSOBNİ ODBITAK	Koeficijent	Mjesečna svota (kn)	Godišnja svota (kn)
Osnovni osobni odbitak ¹	1,5	3.800,00	45.600,00
Uzdržavani članovi uže obitelji i bivši bračni drug za kojeg se plaća alimentacija	0,7	1.750,00	21.000,00
Prvo dijete	0,7	1.750,00	21.000,00
Drugo dijete	1,0	2.500,00	30.000,00
Treće dijete	1,4	3.500,00	42.000,00
Četvrto dijete	1,9	4.750,00	57.000,00
Peto dijete	2,5	6.250,00	75.000,00
Šesto dijete	3,2	8.000,00	96.000,00
Sedmo dijete	4,0	10.000,00	120.000,00
Osmo dijete	4,9	12.250,00	147.000,00
Deveto dijete ²	5,9	14.750,00	177.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,4	1.000,00	12.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na tuđu pomoć i njegu ³	1,5	3.750,00	45.000,00

Izvor: www.porezna-uprava.hr

Tablica 2. Izračun neto iznosa plaće nakon osobnih odbitaka i obračune poreza

Red.br		Iznos u kunama
1.	Bruto plaća	54.286,35
2.	Doprinosi iz plaće – mirovinsko osiguranje	10.137,60
	I. stup 15% = 7.603,20	
	II. stup 5% = 2.534,40	
3.	Dohodak	44.148,75
4.	Osobni odbitak za jedno dijete (3800+(0,7*2500))	5.500,00
5.	Porezna osnovica	38.598,75
	za stopu 24% (do 30.000,00 kn)	30.000,00
	za stopu 36% (preko 30.000,00 kn)	8.598,75
6.	Porez na dohodak	
	po stopi 24%	7.200,00
	po stopi 36%	3.095,55
7.	Porez na dohodak ukupno	10.295,55
8.	Priraz porezu na dohodak 18%	1.853,20
9.	Porez i priraz ukupno	12.148,75
10.	Neto plaća	32.000,00

Izvor: Časopis „Računovodstvo i financije“ – RIF-ove obavijesti 2019. (1/2019.)

Tablicom 2 prikazana je bruto plaća jednog zaposlenika koji živi u gradu Zagrebu i uzdržava jedno dijete. Njegova bruto plaća iznosi 54.286,35 kn. Nakon obračuna doprinosa iz plaća, dobiven je ukupni raspoloživi dohodak od kojeg se oduzima osobni odbitak za zaposlenika (3.800,00 kn) te za jedno dijete (0,7*2.500,00) kako bi se dobila porezna osnovica. Zatim se na poreznu osnovicu obračunavaju stope poreza na dohodak od 24% i od 36%, te priraz porezu od 18% određen u gradu Zagrebu. Neto plaća dobivena je razlikom dohotka i ukupnih poreza i priraza.

4.5. POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU

4.5.1. Lutrijske igre

Obveznik plaćanja poreza na dobitke od lutrijskih igara na sreću svaka je osoba koja dobitak na temelju lutrijskih igara dok je obveznik obračuna i plaćanja poreza po odbitku priređivač igre na sreću.

Stopa mjesečne naknade za priređivanje lutrijskih igara je 10% od osnovice, a osnovicom se smatra ukupna vrijednost koja se ostvari prilikom prodaje srećki ili ukupna vrijednost obavljenih uplata i transakcija za svaku igru.

Pod lutrijskim igrama smatraju se: (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

- igre čiji je rezultat uvjetovan izvlačenjem brojeva ili simbola nakon zaključenja i prodaje (loto i slične igre, bročane lutrije, bingo i slične igre, keno i slične igre, tombola i slične igre, dodatne igre uz nabrojane igre)
- igre s unaprijed određenim (rezultatom) dobitcima (ekspres lutrije, instant lutrije i druge slične igre)
- igre čiji je rezultat uvjetovan ishodom natjecanja sportska prognoza i slične igre
- igre čiji je rezultat uvjetovan igračevim odabirom puta, redoslijeda odigravanja pojedinih elemenata igre (srećke sa slučajnim odabirom brojeva ili simbola i druge slične igre)

Hrvatska Lutrija d.o.o. ima isključivo pravo priređivanja lutrijskih igara

Osnovice na novčane dobitke su novčani iznos pojedinačnog dobitka iznad 750,00 kn do 10.000,00 kn, dobitak iznad 10.000,00 kn do 30.000,00kn, dobitak iznad 30.000,00 kn do 50.000,00 kn te pojedinačni dobitak iznad 500.000,00 kn. Osnovica na dobitke koji se sastoje od stvari, usluga ili prava su tržišne vrijednosti stvari, usluga ili prava što čine pojedinačni dobitak iznad 750,00 kn do 10.000,00kn, dobitak iznad 10.000,00 kn do 30.000,000 kn, dobitak iznad 30.000,00 kn do 500.000,00 kn te pojedinačni dobitak iznad 500.000,00 kn. (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

Porez na dobitke plaća se po stopi od 10% na dobitke između 750,00 kn i 10.0000,00 kn; po stopi 15% na dobitke između 10.0000,00 kn i 30.0000,00 kn; po stopi od 20% na dobitke između 30.000,00 kn i 500.000,00 k% na dobitke iznad 500.000,00 kn. (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

4.5.2. Igre u casinima

Svaka osoba koja priređuje igre na sreću obveznik je plaćanja poreza, a pravo priređivanja igara u casinima imaju trgovačka društva koja su odlukom Vlade Republike Hrvatske stekla to pravo te sklopila ugovor o pravu priređivanja.

Prema Zakona o igrama na sreću, igre na sreću u casinima jesu igre koje igrači igraju protiv casina ili jedan protiv drugoga na stolovima za igru s kuglicama, kartama ili kockicama u skladu s međunarodnim pravilima i koje se priređuju isključivo u prostorima casina. Uz igre na stolovima u prostorima casina mogu se priređivati i igre na sreću na automatima. (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

Osnovica te stope za mjesečne naknade je zbroj obračuna svih stolova i svih automata koji su se dogodili u jednome danu po mjesečnoj stopi od 15%; postotak uplate koji se dobiva kod igara u kojima igrači igraju jedan nasuprot drugoga po mjesečnoj stopi od 15%, te postotak uplate koji se zadržava od svih sudionika nekog turnira po mjesečnoj stopi od 25%.

Osnovica za godišnje naknade je godišnja naknada za priređivanje igara na sreću u casinima čiji je iznos 500.000,00 kn te godišnja naknada za priređivanje casino igara putem interaktivnih prodajnih kanala online igranja po iznosu od 3.000.000,00 kn.

4.5.3. Igre klađenja

Obveznik plaćanja poreza na dobitke od igara klađenja svaka je fizička osoba koja ostvari dobitak na temelju igara klađenja, dok je priređivač igre klađenja obavezan obračunati i platiti porez po odbitku.

Prema Zakona o igrama na sreću igre klađenja jesu igre u kojima sudionici (igrači) pogađaju različite ishode različitih događaja predloženih od priređivača klađenja, a okolnosti koje odlučuje o dobitku ili gubitku ne smiju biti nikome unaprijed poznata i mora biti takve naravi da na nju ne mogu utjecati ni priređivač ni igrači, a iznos dobitka ovisi o visini uloga po kombinaciji i o tečaju pojedinog događaja (sportsko klađenje, klađenje na utrke konja i pasa, klađenje na događaje prema ponudi ponuđivača i slično). (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

Osnovica mjesečne naknade za priređivanje klađenja je ukupan iznos uplate po stopi od 5% od osnovice, dok je osnovica za godišnju naknadu godišnja naknada za priređivanje klađenja putem uplatnih mjesta i samoposlužnih terminala po iznosu od 1.000.000,00 kn te godišnja naknada za priređivanje klađenja putem interaktivnih prodajnih kanala online igranja u iznosu od 3.000.000,00 kn. (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

Osnovica na pojedinačni novčanih iznos dobitka od igara klađenja je za dobitke do 10.000,00 kn po stopi od 10%, na dobitke iznad 10.000,000 kn do 30.000,00 kn po stopi od 15%; na dobitke iznad 30.000,00 kn do 500.000,00 kn po stopi od 20% te 30% na dobitke iznad 500.000,00 kn. (Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)

4.5.4. Igre na sreću na automatima

Igre na sreću na automatima jesu igre koje koji se programski upravljaju na elektroničkim uređajima kako bi igrači nakon uplate određenog iznosa imali priliku ostvariti dobitak koji onda može ovisiti o slučajnosti ili o nekom neizvjesnom događaju.

Obveznik plaćanja poreza je priređivač igre na sreću na automatima.

Mjesečna osnovica naknade je zbroj obračuna svih međusobno jednakih automata za igre koji se ostvare u danu po stopi od 25% od osnovice, te godišnje naknade u iznosu od 10.000,00 kn po automatu; za priređivanje igara na sreću u automat klubu na elektronskom roulettu do 6 igrača za 40.000,00 kn te iznad 6 igrača po iznosu od 50.000,00 kn

4.5.5. Naknada za priređivanja prigodnih jednokratnih igara na sreću

Obveznik Svaka osoba koja priredi jednokratnu igru na sreću obvezna je plaćati naknadu za priređivanje takvih igara čija će osnovica biti zbroj svih uplata koje se u ostvarene za sudjelovanje u jednokratnoj igri po stopi od 5%.

4.6. NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE NAGRADNIH IGARA

4.6.1. Propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist hrvatskog crvenog križa

U korist Hrvatskog crvenog križa uplaćuje se naknada u iznosu od 5% koja se ostvaruje od utvrđene vrijednosti fonda nagradnih igara a čiji je obveznik soba koja je tu nagradnu igru priredila. Ukoliko se dogodi da postoji nagradni fond veći od 5.000,00 kn koji nije podijeljen, priređivač igre dužan ga je prodati na javnom natječaju, te sredstva koja ostvaruje prodajom uplatiti u državni proračun. Ovo se ne odnosi na nagrade koji su izgubile na vrijednosti istekom određenog roka.

Nagradnom igrom smatra se svaka igra kojom trgovačka društva te druge pravne i fizičke osobe promoviraju svoje proizvode i usluge, gdje priređivač igre obećava udijeliti nagrade u robi i uslugama svim izvučenim dobitnicima s time da se od sudionika ne zahtjeva posebna uplata za sudjelovanje u igri.

5. USPOREDBA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE SA ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE

Porezni sustav svake države članice Europske Unije osnovna je karakteristika nacionalnog suvereniteta, u cilju vođenja vlastitih strategija i politika razvoja koje omogućuju brže dostizanje prosjeka razvijenosti država članica Europske Unije. U području poreza, države članice Europske Unije imaju skoro punu samostalnost i neovisnost odlučiti koje porezne politike i oblike upotrebljavati, kao i način izvršavanja oporezivanja.

Razlike u poreznim sustavima suvremenih država prisutne su ne samo kada se uspoređuju podaci o sudjelovanju poreza u BDP-u, strukturi poreznih prihoda, broju i vrsti poreznih stopa nego i kada su predmet promatranja porezna oslobođenja i olakšice, izbor osobe poreznog obveznika, formiranje porezne osnovice i sl. Svi ti podaci samo potvrđuju tvrdnju o tome da ni dvije države nemaju identične porezne sustave, niti primjenjuju istovrsne mjere porezne politike.

Najveće razlike u poreznim sustavima zemalja članica Europske Unije vezane su uz: porezne politike, visinu udjela poreza u BDP-u, porezne oblike, porezne stope i njihov broj, udjel pojedinih vrsta poreza u poreznim prihodima, utvrđivanje poreznih osnovica, porezna oslobođenja i olakšice.

Europska Unija od početka svojeg nastanka nastoji provoditi određenu poreznu harmonizaciju, pod kojom podrazumijevamo međusobno usklađenje poreznih politika država članica Europske Unije čije mjere će služiti uklanjanju razlika između pravnih i upravnih propisa s ciljem izbjegavanja mogućih poremećaja na zajedničkom unutarnjem tržištu Europske Unije.

S vremena na vrijeme unutar zemalja članica postojala je ideja o uvođenju jednog europskog poreza – poreza koji bi se primjenjivao svim zemljama članicama i koje bi u svim njima bio reguliran na jednak način. Uz zagovornike realizacije ove ideje bio je i nemali broj onih koji su osporavali potrebu za takvim rješenjem, u kojem bi došlo do određenog ograničenja poreznog suvereniteta zemalja članica. Međutim ekonomska kriza iz 2008. godine, kao i potreba da se osmisle i primjene antirecesijske mjere su aktualizirali prijedlog da se razmotri tj. cijeni i procjeni potreba za uvođenje takvog europskog poreza.

Razvoj zajedničkog unutarnjeg tržišta zahtjeva i jednakost i pravednost u oporezivanju poreznih obveznika u svim država članicama , a za daljnji razvoj zajedničkog unutarnjeg tržišta nastojati će se obuhvatiti:

- porez na dodanu vrijednost
- posebne poreze – trošarine
- porez na dobit
- porez na dohodak

Ugovorom o osnivanju Europske Unije predviđena je harmonizacija posebnih poreza (trošarina) i poreza na dodanu vrijednost jer se smatra da oni imaju izrazito velik utjecaj na konačnu cijenu proizvoda i usluga što u konačnici rezultira i višom stopom PDV-a odnosno višu cijenu proizvoda/usluga.

Za porez na dodanu vrijednost predviđena je preporučena redovita stopa od 15% do 25%, a dopuštena je i mogućnost uvođenja jedne do dvije snižene stope poreza na dodanu vrijednost koje ne bi trebale biti niže od 5%.

Kod trošarina je prisutna dosta izražena harmonizacija kod duhanskih proizvoda, alkohola i alkoholnih pića te energetskih proizvoda i električna struja. U cilju poštene tržišne konkurencije određuju se minimalne stope trošarinskog poreza koje potiču uštedu energije kao i uporaba etičnih ekoloških goriva.

Jedan od ključnih razloga visokih poreza koji se odnose na pića, cigarete i benzin je što upravo ova sredstva dugi niz godina osiguravaju povećanje porezne prihode jednostavno se ubiru te ih karakteriziraju i niski troškovi administracije. Države si ne mogu dozvoliti zanemarivanje takvih poreza.

I u Europskoj Uniji i u Republici Hrvatskoj i dalje je prisutan problem utaje poreza i gubitka poreznih prihoda. Rastući problem u Republici Hrvatskoj svakako je krijumčarenje duhanskih proizvoda i alkohola preko svojih granica. Već nekoliko zadnjih godina u Europskoj Uniji je vidljiv trend povećanja poreza na cigarete koji će ne sumnjivo morati slijediti i hrvatsko zakonodavstvo.

U Europskoj Uniji je trenutno 28 poreznih sustava poreza na dobit koji imaju svoje karakteristike koje mogu ovisiti o visini ostvarenog poreza na dobit ili se porez na dobit naplaćuje na razini države i regija. Postoje i oslobođenja od poreza na dobit uz određene uvjete koji imaju za cilj privući velike investitore pojedinih država članica. Porezi na dobit mogu onemogućiti ekonomično poslovanje poduzeća koja proizvode i posluju u više država Europske Unije. Poduzeća iz Europske Unije trebaju biti napredna i spremna biti konkurentna velikim poduzećima i kompanijama iz SAD-a, Japana i Kine koje uživaju prednosti velikog domaćeg tržišta i jedinstvene valute. Svi građani Europske Unije slobodni su u svojem kretanju i poslovanju u svim državama Europske Unije što može značiti i promjenu mjesta prebivališta ili boravišta te poslovanja tvrtke ukoliko se radi o porezima koji građanima više odgovaraju i bolje se uklapaju u njihov život.

Kada se govori o harmonizaciji poreza na dohodak u Europskoj Uniji, ona za sada nije ozbiljnije pokrenuta (iako je vidljiv trend smanjenja najviših stopa poreza na dohodak) tako da države članice Europske Unije mogu slobodno međusobno konkurirati kod utvrđivanja poreznih osnovica, te broja i visini poreznih stopa. Prosječne porezne stope na dohodak u većini država Europske Unije su između 25% i 40%.

Tablica 3. Prikaz poreznih stopa u državama članicama Europske Unije

DRŽAVA	PDV	POREZ NA DOBIT	POREZ NA DOHODAK
BELGIJA	21% (6%; 12%)	34%	25% -50%
BUGARSKA	20% (9%)	10%	10%
ČEŠKA	21% (10%; 15%)	19%	15%
DANSKA	25%	22%	8%-51.95%
NJEMAČKA	19% (7%)	15%	0%-45%
ESTONIJA	20%	20%	20%

	(9%)		
IRSKA	23% (9%; 13.5%)	12.5%, 25%	20%-40%
GRČKA	24% (6%; 13%)	29%	22%-45%
ŠPANJOLSKA	21% (10%)	25%	9.5%-22.5%
FRANCUSKA	20% (5.5%; 10%)	33.33%	0%-45%
HRVATSKA	25% (5%; 13%)	18%, 12%	24%, 36%
ITALIJA	22% (5%; 10%)	24%	23%-43%
CIPAR	19% (5%; 9%)	12.5%	0%-35%
LATVIA	21% (12%)	20%	23%
LITVA	21% (5%; 9%)	15%	15%
LUXEMBURG	17% (8%)	18%	0%-42%
MAĐARSKA	27% (5%; 18%)	9%	15%
MALTA	18% (5%; 7%)	35%	0%-35%
NIZOZEMSKA	21% (9%)	25%	8.9%-52%
AUSTRIA	20% (10%; 13%)	25%	0%-55%
POLJSKA	23% (5%; 8%)	19%	18%-32%
PORTUGAL	23% (6%; 13%)	21%	14.5%-48%

RUMUNJSKA	19% (5%; 9%)	16%	16%
SLOVENIJA	22% (9.5%)	19%	16%-50%
SLOVAČKA	20% (10%)	21%	19%-25%
FINSKA	24% (10%; 14%)	20%	6%-31.25%
ŠVEDSKA	25% (6%; 12%)	22%	20%-25%
UJEDNINJENO KRALJEVSTVO	20% (5%)	19%	20%-45%

Izvor: Izrada autora prema podacima o visini poreza u država članicama Europske Unije prikupljenim na službenim stranicama Europske Unije (www.europa.eu) i (www.tradingeconomics.com)

Iz tablice 3 vidljivo je Hrvatska stopa PDV-a sa 25% među najvećima u Europskoj Uniji gdje prosječna stopa čak 21,5%. Ispred nje je samo Mađarska sa 27%, dok su na začelju s najmanjim stopama Luxemburg, Malta i Rumunjska sa stopama od 17% i 18% dok kada se gledaju ostali porezi, Hrvatska se može smjestiti među one zemlje s prosječnom stopom.

Ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju 2013. godine postavljala su se mnogobrojna pitanja o promjenama u poreznom sustavu koje će ili neće stupiti na snagu. Jedna od ključnih promjena bilo je usklađenje poreznih oblika sa članicama Europske Unije, a to se odnosi na PDV i trošarine (duhanske proizvode, alkohol i alkoholna pića i energenti) te porez na dobit vezano uz povezana trgovačka društva u cilju izbjegavanja dvostrukom oporezivanja i dvostrukom poreznog opterećenja. U sustavu oporezivanja dohotka potrebno je nediskriminirajući tretman rezidenata i nerezidenata. Također ulaskom u Europsku Uniju, Republika Hrvatska ukinula je sve granice prema državama članicama, te u tom smislu obavlja promet sa drugim državama članicama-nema uvoza i izvoza. Uvoz i izvoz postoje samo u trećim zemljama.

6. ZAKLJUČAK

Porezi su oblik prisilnog davanja koji nisu zakonski usmjereni i trenutno nemaju izravnu protuuslugu, a najvažniji su instrument prikupljanja javnih prihoda u nekoj državi. Porezni sustav skup je svih tih poreznih oblika u državi, nije trajan ni jednak u svakoj državi i podložan je većim ili manjim promjenama a sve u cilju kako bi postigao što veću efikasnost ubiranja poreza. Hrvatski porezni sustav je pluralan, a najjednostavnije ga možemo podijeliti na: državne poreze (prihodi državnog proračuna Republike Hrvatske), županijske poreze (prihodi od županijskih proračuna), općinski ili gradski (prihodi općinskih ili gradskih proračuna), zajednički (dio su prihoda državnog, županijskog i općinskog ili gradskog proračuna), porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću te naknade za priređivanje nagradnih igara.

Hrvatski se porezni sustav uglavnom temelji na oporezivanju potrošnje. Prihodi od trošarina i poreza na dodanu vrijednost čak su polovica ukupnih poreznih prihoda. Porez na dodanu vrijednost najveći je i najizdašniji porez u Republici Hrvatskoj u primjeni od 1998. godine. Standardna stopa PDV-a koja se primjenjuje na sav promet dobara i usluga je 25%, osim onih na koje su primjenjuju snižene stope od 13% i 5%. Trošarine osim što donose puno prihoda, jednostavno se i jeftino ubiru i to na motorna vozila, kavu i bezalkoholna pića, premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila, te alkohol, alkoholna pića, duhanski proizvodi, energenata i električne energije. Nadalje, porez na dobit u Republiku Hrvatsku je uveden 1994. godine. To je porezni oblik koji je vrlo složen i isprepleten s drugim poreznim oblicima, a o njemu se govori kada je objekt oporezivanja rezultat gospodarske djelatnosti određene organizacije uređene kao društvo. Stopa poreza na dobit u Republici Hrvatskoj je 12% za ostvarene prihode do 3.000.000,00 kn te 18% za prihode iznad 3.000.000,00 kn. Još jedan porez koji je iznimno kompliciran je porez na dohodak a on je vrsta poreza kojim se oporezuje dohodak koji se ostvari tijekom kalendarske godine, a zbog svoje velike financijske izdašnosti i široke mogućnosti uporabe zauzima središnje mjesto u poreznim sustavima suvremenih država. U Republici Hrvatskoj porez na dohodak se oporezuje po stopi od 24% na iznose do 360.000,00 kn godišnje (30.000,00 kn mjesečno) te 36% na iznose veće od 360.000,00 kn godišnje.

Upravo navedene porezne oblike Republika Hrvatska ulaskom u Europsku Uniju 2013. prilagođava njihovim standardima. Ulaskom u Europsku Uniju Republika Hrvatska i dalje samostalno određuje svoju politiku oporezivanja, a na razini Europske Unije usklađuje samo onaj dio poreza koji je vezan uz jedinstveno tržište kako bi svi gospodarski subjekti diljem Europske Unije imali ravnopravne uvijete na tržištu.

LITERATURA

Knjige:

1. Cinotti K, Garofulić A, Mioč P, Grubelić M, Botica L, Škara M, Leko A (2015.), *MAZARS Porezni savjetnik*, Zagreb, VJESNIK d.d.
2. Dražić Lutilsky I, Dragija M, Primorac M, Šimović H (2015.) *Računovodstvo poreza*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet
3. Jančiev Z (2015.) *Hrvatski porezni sustav*, Zagreb, Institut za javne financije
4. Jelčić B, (2001.) *Javne financije*, Zagreb, RifPlus
5. Jelčić B, (2011.) *Porezi (opći dio)*, Zagreb, Visoka poslovna škola Libertas
6. Jelčić B, Jelčić B (1998.) *Porezni sustav i porezna politika*, Zagreb, Informator
7. Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) *Porezni vodič za građane*, Zagreb, Institut za javne financije
8. Tadin H (2012.) *Europska unija: Unutarnje tržište i porezi*, Zagreb, HIT A

Pravni propisi:

9. Zakon o igrama na sreću (NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14)
10. Zakon o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)
11. Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18)
12. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18)
13. Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18)
14. Zakon o priređivanju nagradnih igara (NN 8/10)

Internet izvori:

15. Hrvatska gospodarska komora – www.infos.hok.hr (pristupljeno 15.6.2019.)
16. Institut za javne financije – www.ijf.hr (pristupljeno 11.6.2019)
17. Ministarstvo financija , Carinska uprava – www.carina.gov.hr (pristupljeno 14.6.2019)
18. Ministarstvo financija, Porezna uprava – www.porezna-uprava.hr (pristupljeno 10.6.2019.)

19. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta – www.mingo.hr (pristupljeno 11.6.2019.)
20. Portal hrvatskih znanstvenih stručnih časopisa – www.hrcak.srce.hr (pristupljeno 20.6.2019.)
21. Središnji državni portal – www.gov.hr (pristupljeno 14.6.2019.)
22. Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet – www.pravounizg.hr (pristupljeno 10.6.2019.)
23. Trading Economics – www.tradingeconomics.com (pristupljeno 17.6.2019.)
24. Your European Union – www.europa.eu (pristupljeno 17.6.2019.)

Ostala literatura:

25. Marković Branimir, Karačić Domagoj (2018/2019), *Porezni sustav RH*; nastavni materijali iz kolegija Javne financije, Ekonomski fakultet u Osijeku
26. *Računovodstvo i financije*, dodatak uz RIF br.(1/2019), Zagreb, HZ RIF

POPIS TABLICA

Tablica 1. Osobni odbici u Republici Hrvatskoj.....	21
Tablica 2. Izračun neto plaće nakon osobnih odbitaka i poreza.....	22
tablica 3. Prikaz poreznih stopa u državama članicama Europske Unije.....	30